

Bazilika sv. Klimenta v Ríme

Hrob sv. Cyrila

Na Velkú Moravu s touto stratégiou prišli aj Konštantín a Metod, ktorí vedeli, že o veľkosti národa rozhoduje jeho kultúra a v prvom rade vzdelanie. Pápežským schválením slovanských kníh a slovanskej liturgie v roku 868 dostalo úsilie oboch solúnskych bratov najvyššie uznanie, aké vo vtedajšej kresťanskej Európe mohlo získať.

Freska v Bazilike sv. Klimenta v Ríme – Cyril a Metod prinášajú vzácnu relikviu – ostatky pápeža sv. Klimenta

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 10 eur

Materiál: Ag 900/1000

Cu 100/1000

Hmotnosť: 18 g

Priemer: 34 mm

Hrana: nápis do hĺbky:

• Konštantín a Metod • pápež Hadrián II. • Rím

Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení

11 000 ks

Autor návrhu: Mgr. art. Roman Lugár

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je na pozadí s byzantským krížom zobrazená plaketa z archeologického náleziska v Bojne, ktorá symbolizuje rané kresťanstvo na území Slovenska. Na kríži je text v hlaholike. Štátny znak Slovenskej republiky je v ľavej časti mincového poľa, pod ním je v opise letopočet 2018. Názov štátu SLOVENSKO je v opise pri pravom spodnom okraji mincového poľa a označenie nominálnej hodnoty mince 10 EURO je v jeho hornej časti. Značka Mincovne Kremnica MK a štylizované iniciály autora výtvarného návrhu mince Mgr. art. Romana Lugára RL sú pri spodnom okraji mince.

Na rube mince sú pod krížom s ukrižovaným Ježišom Kristom zobrazení vierozvestcovia Konštantín a Metod. Na pozadí je v kruhovom výseku uvedený text v hlaholike. Pri okraji mince je v kruhopise nápis UZNANIE SLOVANSKÉHO LITURGICKÉHO JAZYKA a letopočet 868.

Vydala: © Národná banka Slovenska, február 2018

Foto: NBS archív, DIGA.sk, Wikimedia (Eigenes Werk, Ondřej Žváček), Progress Promotion, <http://slovakparish.ca>, <http://sk.radiovaticana.va>, <http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

Uznanie slovanského liturgického jazyka

1150. výročie

Strieborná zberateľská minca

■ Príchod solúnskych bratov Konštantína a Metoda na dvor veľkomoravského kniežaťa Rastislava v roku 863 patrí k najvýznamnejším udalostiam našich dejín. Svojou mnohostrannou vieroučnou, organizačnou a kultúrnou činnosťou, ktorú tu obaja bratia rozvinuli, sa zaslúžili o šírenie a upevňovanie kresťanstva, veľký rozvoj slovanskej kultúry, vznik samostatnej slovanskej cirkevnej provincie a o štátny rozvoj Veľkej Moravy.

■ So žiadosťou o vyslanie biskupa a učiteľa pre svoju krajinu sa knieža Rastislav obrátil na pápeža. Ten jeho žiadosti nevyhovel, preto sa obrátil na byzantského cisára Michala III., ktorý poveril misiou na Veľkú Moravu Konštantína a Metoda. Obaja bratia na Veľkej Morave nielen vyučovali, písali a prekladali do slovanského jazyka, ale zaviedli aj slovanskú liturgiu. V roku 867 sa na pozvanie pápeža Mikuláša I. vydali do Ríma, kde chceli dosiahnuť uznanie výsledkov svojej práce, zriadenie samostatnej cirkevnej organizácie pre Veľkú Moravu a vysvätenie svojich žiakov za kňazov. Niesli so sebou aj vzácnu relikviu – ostatky niekdajšieho pápeža svätého Klimenta. Na ceste sa zastavili v Benátkach, kde Konštantín obhajoval slovanský liturgický jazyk pred zhromaždenými cirkevnými predstaviteľmi, ktorí tvrdili, že liturgiu možno slúžiť len v troch kánonických jazykoch – po latinsky, grécky a hebrejsky.

■ Pápež Mikuláš I. však 18. novembra 867 zomrel a v Ríme ich na prelome rokov 867 a 868 privítal jeho nástupca Hadrián II., ktorý bol zvolený za pápeža 14. decembra 867. Vo februári alebo v marci 868 pápež Hadrián prijal a posvätil slovanské knihy, vysvätil Metoda za kňaza a talianski biskupi Formosus a Gauderich vysvätili niekoľkých Konštantínových a Metodových žiakov za kňazov a diakonov. V ten deň a v nasledujúcich dňoch v niekoľkých rímskych kostoloch znela pápežom schválená slovanská liturgia.

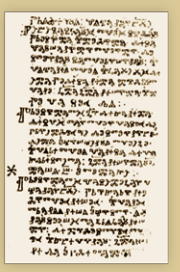
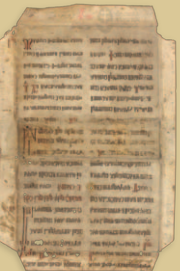

Krst kniežaťa Rastislava na nástennej malbe v chráme sv. Cyrila a Metoda v Solúne

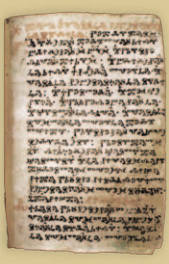
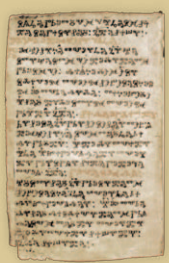
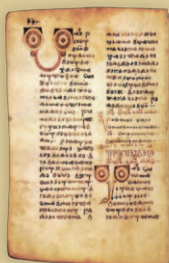
■ V tej dobe veľkomoravský štát dosiahol vysokú civilizačnú úroveň a veľký kultúrny rozmach. Podľa zámeru Konštantína a Metoda, ktorý podporoval knieža Rastislav, slovanské písomníctvo, vzdelanosť i kresťanstvo – a tým aj politický vplyv – sa šírili k ostatným Slovanom prostredníctvom prvej slovanskej inteligencie, ktorú vychovali. Veľká Morava bola vzorom pre celý slovanský svet.

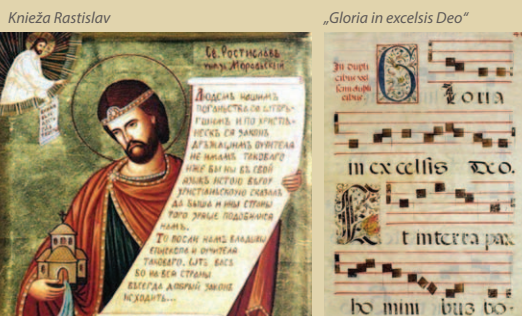
■ Civilizačnú a kultúrnu prevahu spolu so šírením kresťanstva využívali na dosiahnutie mocenských cieľov voči svojim susedom už od začiatku 9. storočia aj vtedajšie európske veľmoci – byzantská a franská. Mocenskú stratégiu, založenú na silnej kultúrnej prevahe, dobre prepracovala a systematicky uplatňovala najmä Byzantská ríša. Moravia sa túto stratégiu začali učiť za vlády kniežaťa Rastislava vďaka byzantskej misii. List byzantského cisára Michala III. kniežaťu Rastislavovi, ktorý v roku 863 so sebou priniesli Konštantín a Metod, obsahoval slová: „Boh... zjavil knihy pre váš národ..., aby ste i vy boli pripočítaní k veľkým národom, ktoré oslavujú Boha svojím jazykom.“ Patriť k „veľkým národom“ vďaka vzdelaniu a civilizačnej prevahe, to bola byzantská stratégia.

Dobové listiny písané hlaholikou

Dobové listiny písané hlaholikou

■ Konštantín v Ríme ochorel, vstúpil do kláštora, kde prijal meno Cyril a zakrátko, 14. februára 869, zomrel. V tomto roku pápež Hadrián vyslal Metoda ako učiteľa a pápežského legáta do Panónie a na Veľkú Moravu. V liste „Gloria in excelsis Deo“, ktorý poslal kniežatám Rastislavovi, Svätoplukovi a Koceľovi, potvrdil schválenie slovanskej liturgie. Koncom roka 869 Metod získal od pápeža Hadriána hodnosť arcibiskupa.

Pápež Mikuláš I.

Byzantský cisár Michal III.

